

СОЦІАЛЬНІ МЕЖІ Й НАДІЙНА АВТЕНТИЧНІСТЬ ОСОБИСТОСТІ

У статті на підґрунті теоретичного аналізу висвітлюється проблема соціальних норм і нормативної регуляції людської діяльності та особливості їх взаємодії із автентичністю особистості. Розкривається специфіка надійної автентичності як властивості особистості, здатність до прогнозованої поведінки, пов'язаної із реалізацією соціальних відносин у відповідності із суспільними нормами та ідеалами, а також власним відповідальним вибором.

Ключові слова: *діалогічна взаємодія, надійна автентичність особистості, нормативна регуляція діяльності, соціальні межі, соціальні норми, спільна діяльність.*

Постановка проблеми. Фундаментальною характеристикою регуляторних соціально-культурних меж, на наш погляд, є *надійна автентичність*. Це властивість особистості, яка характеризує її здатність до прогнозованої поведінки, пов'язаної з реалізацією соціальних відносин відповідно до суспільних норм та ідеалів, а також із власним відповідальним вибором. Різні ракурси проблеми надійної автентичності особистості висвітлено у наукових працях Е. Аронсона, А. Астаф'єва, Г. Балла, В. Бодрова, М. Корольчука, М. Котика, Г. Ложкіна, Б. Ломова, В. Мільмана, Г. Нікіфорова, В. Орлова, Є. Протанської, В. Пушкіна, Н. Рібакової, В. Рибникова, І. Ушакова та ін.

Філософським, психофізіологічним, психологічним, професійним аспектам проблеми надійності автентичності присвячені роботи В. Аскрена, А. Астаф'єва, Г. Балла, А. Берга, В. Бодрова, В. Горбунова, М. Корольчука, М. Котика, Г. Ложкіна, Б. Ломова, Д. Майстера, В. Мільмана, Г. Нікіфорова, В. Орлова, Є. Протанської, В. Пушкіна І. Ушакова та ін.

Однак поняття «надійна автентичність» як базова характеристика особистості досі залишається недостатньо дослідженою як у теоретичному, так і у експериментальному плані.

Таким чином, варто розкрити специфіку надійної автентичності особистості через існуючі в науці теоретичні моделі. Дані феномени відображені в таких поняттях, як наднормативна активність (В. Аснін), побічний продукт, що перетворює діяльність (Я. Пономарьов), інтелектуальна ініціатива (Д. Богоявленська),

самодіяльність (С. Рубінштейн, Л. Попов), безкорисливий ризик й надситуативна активність (В. Петровський), ініціація розумової діяльності (В. Клочко, О. Красноярдцева), цілепокладання (С. Тихомиров), особистісний вибір (Д. Леонтьєв), а також у дослідженнях людини як суб'єкта життя (К. Абульханова-Славська), суб'єкта професійної діяльності й сімейних відносин. Вони доводять наявність гетеростатичних тенденцій на різних за масштабом рівнях організації життєдіяльності, однак у якості пояснювальних використовуються суперечні даним явищам моделі регуляції активності, орієнтовані на конкретні кінцеві цілі. У науці назріла необхідність розробки конкретно-психологічних положень про відкритий процес регуляції, який є більш ефективним як для пояснення феноменів трансцендування, так і для виявлення закономірностей регуляції цілісної системи життєдіяльності, що характеризується відкритістю життєвих цілей людини.

Вихідні передумови. Перспективним напрямом розробки проблеми формування надійної автентичності є дослідження впливу культурологічного діалогу на саморозвиток особистості дитини, вивчення концептуальних засад та емпіричної моделі освітньої технології «Школа діалогу культур» – ШДК (Г. Балл, І. Берлянд, В. Біблер, С. Курганов, В. Литовський, Н. Перська, І. Соломадін та ін.).

У книзі В. Лефевра «Алгебрасовісти» запропоновано формально-психологічний метод аналізу процесів вибору у складних ситуаціях, за яких кожна з альтернатив має іншу практичну перевагу і моральний смисл. Дійсно, рефлексивна структура суб'єкта створює чітку ієрархію образів себе та іншого об'єкта своїх взаємодій, образ цих стосунків у конкретній культурі відображає процес власного оцінювання суб'єкт-суб'єктних стосунків, прогнозує значення та наслідки цих оцінок на подальших етапах життєвого шляху. Автор стверджує, що внутрішнє прагнення «краще виглядати у власних очах» зумовлює вибір стосунків із партнером. Ментальний процес генерації вибору є, за В. Лефевром, вродженою якістю, тоді як суспільство визначає характер і стиль обчислювального процесу вибору: «Будь-яка відокремлена організація людей має більш чи менш визначений «перелік» елементів, кожен із яких співвіднесений з кодами добра і зла. Елементами таких списків можуть бути природні та соціальні явища (землетрус, голод, перемога в битві), предмети культу (храм, ікона, національний символ), а також вчинки і якості людей (брехня, убивство, доброта, самовідданість). Такий перелік ми називаємо системою цінностей» [6, с. 51]. Таким чином, розвиваючи ідеї В. Лефевра, робимо висновок, що надійний груповий суб'єкт, перебуваючи в якості зразка когнітивних механізмів оцінювальної діяльності людини, визначає розвиток

та формування надійної автентичності індивідуальних суб'єктів.

Проведений теоретичний аналіз дозволяє виявити такі тенденції: історична культура є соціальним зразком, який задає траєкторію поведінки людини; кожна історична культура та суспільство формують певний психотип людини та епохи; надійність є одним із найвагоміших психологічних вимірів культури; рівень розвитку надійності групового суб'єкта в цілому та індивідуального суб'єкта зокрема може не співпадати у випадку розходження між ціннісно-смыслову сферою особистості та етично-правовою системою соціуму; образ ідеалізованого зразка надійної автентичності особистості формується посередництвом звернення до прогресивних діячів людства та узагальнення їхніх особистісних рис, учинків, життєвого шляху.

Формування надійної автентичності залежить від стилю виховання дітей на ранній стадії соціалізації, їх взаємин із матір'ю й іншими членами родини; гуманістичний фасилітуючий стиль ставлення до дітей на основі діалогічної взаємодії найефективніше сприяє формуванню та саморозвитку надійної автентичності; перебіг формування надійної автентичності залежить від ефективності процесів соціалізації дитини, вагома роль у цьому процесі належить таким соціальним інститутам, закладам та установам, як: дитячі дошкільні заклади, загальноосвітні школи, університети, армія тощо; для формування надійної автентичності особистості значущими механізмами є культивування почуття страху, сорому, провини, довіри; опора на довіру як основного регулятора формування надійної автентичності особистості свідчить про високий рівень розвитку культури; образ надійної людини залежить від ментальних, етнокультурних та гендерних чинників.

Надійна автентичність ефективно формується, розвивається і виявляється у процесі спільної діяльності, шляхом діалогічної взаємодії. Одним із можливих напрямів реалізації діалогічної стратегії є ШДК («Школа діалогу культур»). Структурними елементами даної концепції, які потенційно здатні активувати становлення та розвиток надійної автентичності особистості, є такі: акцент на розумінні; настанова на розвиток та створення «людини культури»; розвиток свідомості і мислення; розгортання курсу на точках дотику культур; діалогічна організація процесу пізнання та рефлексивне керування ним з боку вчителя; формування потреби в опоненті, міжвікові діалоги, використання текстів історичних культур; створення власних текстів як результату навчання; розвиток та культивування культури рефлексії, стимулювання саморозвитку.

Отже, надійна автентичність – властивість людини, яка характеризує її здатність до прогнозованої поведінки, пов'язаної із реалізацією соціальних відносин у відповідності із суспільними нор-

мами та ідеалами, а також власним відповідальним вибором.

Мета – здійснити теоретичний аналіз проблеми соціальних меж як чинника надійної автентичності особистості.

Особистість, яка характеризується надійною автентичністю, здатна бути автономним носієм загальнолюдського досвіду та історично вироблених людством і відображених у культурі форм поведінки й діяльності. Діалектика взаємодії надійної автентичності особистості та культури полягає, на наш погляд, у тому, що культура детермінує розвиток та становлення надійної автентичності особистості, а особистість із надійною автентичністю є носієм та творцем культури.

Узагальнюючи наші теоретичні розвідки проблеми надійної автентичності, зазначимо, що змістовими властивостями, які складають його основу, є певні віково-статеві, нейродинамічні властивості, конституційні та фізіономічні особливості, риси характеру, особливості когнітивної сфери, ціннісні орієнтації людини, зокрема відповідальність, стійкість, вольові якості, почуття обов'язку, дисциплінованість.

Отже, надійна автентичність самоактуалізованої особистості виражається у тому, що вона здатна підпорядковувати свою життєдіяльність, те, чого від неї очікують, відповідно до своїх можливостей, покликання, призначення, сенсу.

Одна із сторін надійності – прихильність до обраних ідеалів і мети, а тому надійність можлива, якщо є екзистенційна визначеність. Вірність людини сенсові свого життя, своєму покликанню є найвищим рівнем особистісної надійності. Смісл відображає життєву концепцію особистості, ціннісне ставлення людини до світу, суспільства, інших людей, до себе. *Наявність особистісного смислу є запорукою надійної автентичності людини*, адже у такому разі ставлення людини до соціальної дійсності набуває суб'єктивної цінності – значущості [4, 5].

Ціннісні орієнтації – найважливіша складова структури особистості, що містить мотиваційний, когнітивний, емоційний, оцінювальний та інші компоненти. Роль ціннісних орієнтацій полягає в тому, що вони спрямовують життєдіяльність, надають їй цінності, наповнюють змістом, дозволяють мати певну позицію, регулюють поведінку, формують способи самоактуалізації. Ціннісні орієнтації особистості, її життєві перспективи є проєкцією духовного життя суспільства, тобто вони формуються під впливом суспільних чинників та обумовлені системою виховання й навчання.

Слід наголосити, що ціннісні орієнтації формуються посередництвом засвоєння соціального досвіду й виявляються в цілях, ідеалах, інтересах, переконаннях тощо. Система ціннісних орієнтацій становить внутрішню основу ставлення особистості до дійсності.

Вона не є чимось абсолютно впорядкованим і сталим. Вона динамічна й відображає головні зміни взаємозв'язку людини зі світом та поточні зміни під впливом соціальних ситуацій.

Виклад результатів досліджень. Осмислення теоретичної спадщини накопиченого до кінця першої третини ХХ століття, а також аналіз систем соціальних нормування й регулювання сприяло до подальшому вдосконалюванню уявлень про людську діяльність і її регуляцію. Це знайшло відображення в працях П. Сорокіна, А. Радкліфа-Брауна, Т. Парсонса, Р. Мертона й інших.

Важливі в теоретичному й методологічному відношенні висновки, що сприяють висвітленню проблем соціальних норм і нормативної регуляції людської діяльності представлено в працях С. Анісімова, Б. Глинського й інших, а також у дослідженнях Б. Рассела, К. Поппера, Т. Куна, Д. Роулза й інших.

Найбільш змістовні роботи, присвячені аналізу питань нормативного регулювання поведінки людей, належать Е. Пенькову, О. Вербину, О. Артемовій і Б. Урванцеву.

Зокрема, у наукових розвідках Е. Пенькова були поставлені й вирішено багато питань, які стосуються окресленої проблеми [7]. У них досліджувалося призначення соціальних норм і їх роль у системі регуляції поведінки людей, розглядалися особливості функціонування соціальних норм в умовах суспільства, розкривалося значення виховання в оволодінні людьми соціальними нормами.

О. Івіним були досліджені питання логіки реалізації норм і запропоновані деякі способи застосування символічної логіки до нормативного опису процесів і явищ дійсності [3].

Увагу вивченню взаємозв'язків соціальних цінностей і норм приділив А. Ручка, котрий висловив думку про те, що ціннісні уявлення передують нормативним [8].

Розгляд проблеми соціальних норм і нормативного регулювання з погляду психології було здійснено М. Бобневою, яка досліджувала механізми впливу соціальних норм на поведінку людини й запропонувала низку способів дослідження цих механізмів [2].

У площині проблеми соціальних норм дослідником Б. Урванцевим узагальнено досвід осмислення проблеми норм у технічній і економічній літературі [9].

Поряд з названими авторами деяким аспектам проблеми соціальних норм і регулювання на їх основі людської поведінки приділяли увагу й інші дослідники. У їхніх статтях висвітлювалися проблеми структури, функцій цих норм, розкрито питання їх специфіки як соціальних утворень і розглядалися механізми їх реалізації.

Зусилля дослідників в 70-ті й 80-ті роки були спрямовані на з'ясування старих питань і постановки нових, які набули особливої актуальності останнім часом. Особливістю робіт, опублікованих у

ті роки, є те, що вони відповідали дослідницьким завданням свого часу. Це наклало на теоретичні висновки багатьох дослідників суттєвий відбиток і обмежувало їхнє застосування в подальшому [4].

Востаннє десятиліття суспільна практика поставила нові завдання в галузі організації процесів життєзабезпечення. Підвищення якості такої організації потребує продовження роботи, пов'язаної із вивченням проблем соціальних норм і нормативної регуляції людської діяльності. При цьому необхідно не тільки узагальнити напрацьований раніше матеріал, але й дати відповіді на багато питань, які були актуальними, як у минулому, так і в наш час.

Проблематиці соціальних норм присвячені роботи Е. Дюркгейма, Т. Парсонса, Р. Мертона, у яких представлена ідея імперативності, що розкривається в орієнтації на суспільно визнану поведінку. Вагомий внесок у вивчення соціальних норм внесли П. Блау, М. Вебер, Е. Гідденс, Г. Зіммель, Т. Лукман, Д. Маркович, Ю. Габермас, О. Дробницький, В. Кудрявцев, А. Ручка, М. Бобнєва і ін.

Типологізацією соціальних норм і розробкою ідей взаємозв'язку різних сфер суспільного життя займалися В. Барулін, М. Лашина, О. Панарін.

У. Сомнер, Р. Мілс, Т. Парсонс, Г. Спенсер розробили концепцію соціальної системи, центральним поняттям якої є інституалізація, що здатна створити порівняно стійкі форми взаємодії - соціальні інститути, які функціонують завдяки властивому для них виду соціальних норм [5].

Вивчення «деформації» соціальних норм є одним із провідних мотивів наукових розвідок В. Кудрявцева, Р. Мертона. При цьому поняття «корекція» і «деформація» не виражені в явному вигляді, скоріше вони представлені поняттями «зміна» і «криза».

Сутність поняття «соціальні норми» відповідно до цивілізаційно-культурної традиції описував Аристотель, М. Бердяєв, В. Леонтович.

Історичний аспект адаптації соціальних норм до умов історичної епохи розкривають М. Чуринов, Н. Фоміна, В. Калашніков.

Дослідженням у суспільстві глобальних процесів, що безпосередньо стосуються соціальних норм, займаються Г. Шахназаров, В. Іноземцев, В. Келле, А. Вебер, О. Панарін, А. Неклесса, У. Бек і ін. Поведінка людей завжди регулювалася нормами. Норми, що прийшли на зміну інстинктивно-біологічної адаптації й внутрішньо - родової регуляції, забезпечували цілісність і стабільність суспільства. Діяльність людей, їх поведінка й відносини в сучасному світі характеризуються надзвичайною складністю. А регулюючі їхні норми є суперечливими, розірваними, такими, що не відповідають системі норм і цінностей, як у різних державах, так і усеред-

ині однієї країни, і навіть у рамках окремої соціальної групи. Це, у свою чергу, є джерелом неузгоджених дій, прийняття не правильних рішень [4, 5].

Свідомість сучасної людини, що втратила звичні ціннісні орієнтири, напружено шукає нові опори, які визначають цілісність і самодостатність особистості, її життєвий значеннєвий простір. Відмова суспільства від твердої регламентації індивідуального людського життя, від руйнівного втручання в зовнішній і внутрішній світ особистості спричинило, з одного боку, втрату здатності підтримувати порядок і відтворювати загальнокультурні норми й способи придушення, асоціальної поведінки, з іншого, - висування в якості системи орієнтирів, що регулюють діяльність людей, антицінностей і антинорм. Зважаючи на зростання стурбованості і занепокоєння людини щодо свого місця в природі й суспільстві, постає необхідність осмислення й зміни стратегічних норм і ціннісних пріоритетів. У зв'язку з цим особливої актуальності набуває філософське дослідження норм у їхній цілісності.

Норми й цінності, будучи продуктом наявних протиріч і відображенням реалій буття, повинні переглядатися, за умови, якщо ці реалії змінюються. Слід змінювати індивідуальну й масову мораль, норми права, домагаючись їх неузгодженості. Для цього слід вивчати не тільки загальні ідеї й культурні «відповіді», обумовлені окремими нормами й цінностями різних співтовариств, але й самі норми, їх генезис, функціонування, механізм трансформації, критерії узгодженості.

Проблема дослідження зумовлена недостатньою вивченістю норм як таких з онтологічної й гносеологічної точок зору. Ця проблема може бути сформульована у двох питаннях: 1) яка взаємодія між нормою в її ідеальному бутті й нормою в дії? 2) у чому полягає специфіка норми як форми знання?

Соціальні норми ще не стали об'єктом застосування системного підходу. Корисність і необхідність упровадження теорії систем до вивчення норм суспільства обумовлена цілою низкою чинників. По-перше, механізмом їх дії: норми в суспільстві виконують функцію підпорядкування, регулювання взаємодій у соціальній системі. Отже, сам механізм їх дії, спосіб організації повинен мати системний характер. По-друге, складністю норм як суспільного явища. Нарешті, відомо, що норми в суспільстві, як правило, існують не порізно, а в певних сукупностях норм, внутрішньовпорядкованих тим або іншим засобом, тобто в рамках деяких систем соціальних норм.

Складність природи норм проявляється також і в складності процесу їх функціонування й існування. Саме існування норм має різні рівні або модули, які перебувають між собою в складних іє-

рархічних відносинах. Цей системний характер внутрішньої системи соціальних норм, а також процесу їх існування реалізується зовні також системним чином, а саме: норми через власну природу й специфіку функціонують спільно й у зв'язку одна з одною у рамках систем особливого типу - соціальних нормативних систем.

Підґрунтям утворення соціальних нормативних систем є системні властивості й компоненти вхідних до їхнього складу соціальних норм. Більшість цих систем формується за ознакою спільності одного з нормативних компонентів. Ці ж властивості закладено в основу відносин між нормами всередині даної нормативної системи. Особливий тип відносин норм становлять неузгодженості норм: відносини між нормами, що належать різним нормативним системам. Прикладом такої неузгодженості є конфлікт норм.

Проте в науковій літературі недостатньо уваги приділяється поняттям «коректування», «деформація» й «реалізація» соціальних норм під впливом процесу глобалізації. Це свідчить про те, що соціальні норми потребують не тільки підвищеної уваги, але й методологічного аналізу та переосмислення. Специфіка соціальних реальностей різних проявів соціального нормування і їх визначень вимагає подальшого соціально-психологічного аналізу.

Варто відмітити, що соціальна норма є сукупністю норм, які дозволяють певні дії або, навпаки, забороняють, що має прояв у загальній системі життєствердження й саморозвитку суспільства. У змісті поняття «соціальна норма» у центрі уваги перебувають творчі якості людського світу. Поняття «соціальна норма» позначає специфічний світ людської культури і являє собою ступінь духовності людини, реалізованої й втіленої у предметах, процесах, структурах людських значень і змістів.

Соціальні норми забезпечують життєздатність як суспільства в цілому, так і життєздатність різних сфер суспільного життя (політичної, економічної, соціально-психологічної й духовної). У зв'язку із цим основні типи соціальних норм розгортаються (розкриваються) відповідно до складу основних сфер суспільного життя.

Домінування відповідної ідеології передбачає обов'язковий процес адаптації соціальних норм, оскільки лібералізм є ідеологією верховенства світської влади над владою духовною, а консерватизм - це ідеологія верховенства духовної влади над владою світською. Водночас вичерпання потенціалу ідеології лібералізму спричиняє необхідність здійснення переходу від лібералізму до консерватизму й консервативної ідеології. Цей перехід призводить до наростаючої невідповідності соціальних норм навколишньої дійсності й створює умови для соціальної кризи. У разі, якщо вичерпує свій потенціал ідеологія консерватизму, виникає необ-

хідність переходу від консерватизму до лібералізму. Усе це відбивається на роботі самого нормативного механізму, який вимагає постійного відповідного доопрацювання.

Зауважимо, що характер соціальних норм залежить від типу суспільства й стандартів його природності, соціальності, раціональності і тощо. У колективістському суспільстві соціальні норми, як правило, є наслідком оптимального узгодження об'єктивних умов і суб'єктивних чинників, що формують відповідний спосіб життя.

В індивідуалістичному суспільстві соціальні норми являють собою шгучно сконструйований набір правил, що у більшості випадків виконують функцію правових, але не моральних регуляторів.

Зазначимо, що коректування соціальних норм зумовлюється поточними процесами в природі й суспільстві, які вимагають свідомої адаптації соціальних норм до ходу певних процесів. Здатність коректування й адаптації соціальних норм у сучасному світі є показником потенційного виживання конкретного соціуму у світі.

Коректування й деформація соціальних норм відбувається в результаті цілеспрямованої реалізації відповідних, наприклад глобалізаційних соціальних процесів, або в результаті неадекватної політики в тій або іншій сфері суспільного життя, спрямованої на уніфікацію людства. У зв'язку із цим актуалізується завдання позиціонування процесу глобалізації як процесу коректування соціальних норм.

Коректування й деформація соціальних норм може здійснюватися певною мірою, порушення якої може викликати небажані або навіть непередбачені наслідки: втрату ідентичності суспільства, підвищення конфліктності в суспільстві, демографічні ускладнення, втрату різних аспектів безпеки і тощо.

Будь-яка історична епоха характеризується певним співвідношенням соціальних норм, згідно з яким у соціальних нормах дана комбінація знаходить відповідні відображення, у результаті чого в соціальних нормах встановлюється тенденція до встановлення крайньої форми консерватизму - тоталітаризму або, навпаки, у змісті соціальних норм розгортається тенденція до встановлення крайньої форми лібералізму – лібертаризм.

Таким чином, варто відзначити, що суб'єктивні аспекти соціальних норм сприяють або, навпаки, заперечують становленню надійної автентичності.

Висновки. За результатами теоретичного аналізу розроблено положення про сутність і зміст *надійної автентичності особистості*, як інтегрального психологічного утворення, у єдності мотиваційних, довільних, когнітивних компонентів, превалюванні нормативності і чутливості, що мають прояв у поведінці особистості й ґрунтуються на симптомокомплексі психофізичного благо-

получчя; про систему її психологічного забезпечення як цілісну сукупність певним чином організованої оціночно-регулятивної оптимізації поведінки фахівця відповідно до встановлених вимог і професійно-конвенційних норм, із власною структурою, алгоритмом функціонування, закономірностями, механізмами, принципами, що утворюють у своїй сукупності цілісну концепцію; про необхідність оптимізації процесу психологічного забезпечення надійної автентичності особистості за рахунок обґрунтовано застосовуваних стратегій і тактик оцінки, а також постійного аналізу результативності системи проведених заходів; розкриті суттєві аспекти теорії про сутність і зміст надійної автентичності особистості, концепції її психологічного забезпечення, а також оптимізації цього процесу, що знижують протиріччя між існуючою проблемою й теоретичними психологічними знаннями про неї; про специфіку заснованої на психологічних механізмах регуляції поведінки забезпечення надійної автентичності в порівнянні із професійною або/і функціональною надійною автентичністю особистості.

Надійна автентичність особистості реалізується завдяки психологічним механізмам, що відносяться до діагностики зовнішньої й внутрішньої реальності. Внутрішнім чинником надійної автентичності фахівця є діагностика реальності як базовий механізм психічної активності. Його результативність залежить від автентичності, соціальної зрілості, адекватності й індивідуально-професійної достатності, критичності професійних факторів поведінки, ризиків психофізичного благополуччя. Зовнішнім чинником надійної автентичності особистості в процесі її забезпечення є механізм безперервної оцінки критично значимих за показниками професійної діяльності ризиків поведінки. При його спрямованості на оціночно-регулятивну оптимізацію відповідності надійної автентичності особистості встановленим вимогам і прийнятим нормам, зовнішнє кільце механізму безперервної оцінки інтроєцирується в психологічний механізм внутрішнього кільця безперервної оцінки, котре виступає додатковою силою Super-Ego, що приводить до актуалізації суб'єктно-діяльній рефлексивній регуляції поведінки фахівця у відповідність із установленими вимогами надійної автентичності.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні загальних чинників взаємодії особистості із соціальним середовищем, виявленні психологічної надійності як передумови становлення фахівця у гуманітарній та технічній сферах професійної діяльності.

Список використаних джерел

1. Балл Г. О. Особистісна надійність у гуманістичному тлумаченні: психологічні, етичні та педагогічні аспекти /Г. О. Балл // Професійна освіта: педагогіка і психологія: Польсько-український щорічник, IV.- Київ; Чекстохова, 2003. - С. 461-474.
2. Бобнева М. И. Нормативность как специфика социального / М. И. Бобнева // Соотношение биологического и социального в человеке. - М.: Наука, 1975. - 290 с.
3. Ивин А. А. Логика норм. /А. А. Ивин. - М.: Изд-во МГУ, 1973. - 122 с.
4. Котик І. О. Становлення соціальних меж і особистісної надійності людини / І. О. Котик Наука і навчальний процес. Матеріали XVI Звітної науково-практичної конференції, м.Вінниця, 6-7 квітня 2016 р.: наук.-метод. зб. у II част. / За заг. ред. Г.В.Давиденко. – Ч. 2. – Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2016. – С.6-11
5. Котик І. О. Особистісна надійність у контексті норм та їх меж / І. О. Котик Матеріали науково-практичної конференції: «Психологія розвитку особистості: теорія і практика», 19 травня 2016 року / За заг. ред. Г.В. Давиденко. Відп. ред. та упорядник І.О. Котик. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2016. – С.17-22.
6. Лефевр В. Алгебра совести / Владимир Лефевр; пер. со 2-го англ. изд. с дополн. – М., Когито-Центр, 2002. – 426 с.
7. Пеньков Е. М. Социальные нормы регуляторы поведения личности: Некоторые вопросы методологии и теории. / Е. М. Пеньков. - М.: Мысль, 1972. - 198 с.
8. Ручка А. А. Социальные ценности и нормы. / А. А. Ручка. - Киев: Наукова думка, 1976. - 152 с.
9. Урванцев Б. А. Порядок и нормы. / Б. А. Урванцев. - М.: Издательство стандартов, 1991. - 240 с.

Spisok vikoristanikh dzherel

1. Ball G. O. Osobistisna nadiynist' u gumanistichnomu tлумachenni: psikhologichni, etichni ta pedagogichni aspekti /G. O. Ball // Profesiynna osvita: pedagogika i psikhologiya: Pol's'ko-ukraїns'kiy shchorichnik, IV.- Kiїv; Chekstokhova, 2003. - S. 461-474.
2. Bobneva M. I. Normativnost' kak spetsifika sotsial'nogo / M. I. Bobneva // Sootnoshenie biologicheskogo i sotsial'nogo v cheloveke. M.: Nauka, 1975. 290 s.
3. Ivin A. A. Logika norm. /A. A. Ivin. M.: Izd-vo MGU, 1973. 122 s.
4. Kotik I. O. Stanovlennya sotsial'nikh mezh i osobistisnoi nadiynosti lyudini / I. O. Kotik Nauka i navchal'niy protses. Materiali XVI Zvitnoi naukovopraktichnoi konferentsii, m.Vinnitsya, 6-7 kvitnya 2016 r.: nauk.-metod. zb. u II chast. / Za zag. red. G.V.Davidenko. – Ch. 2. – Vinnitsya: TOV «Nilan-LTD», 2016. – S.6-11
5. Kotik I. O. Osobistisna nadiynist' u konteksti norm ta ikh mezh / I. O. Kotik Materiali naukovopraktichnoi konferentsii: «Psikhologiya rozvitku osobistosti: teoriya i praktika», 19 travnya 2016 roku / Za zag. red. G.V.

- Davidenko. Vidp. red. ta uporyadnik I.O. Kotik. – Vinnitsya : Nilan-LTD, 2016. – S.17-22.
6. Lefevr V. Algebra sovesti / Vladimir Lefevr; per. so 2-go angl. izd. s dopoln. – M., Kogito-Tsentr, 2002. – 426 s.
 7. Pen'kov E. M. Sotsial'nye normy regulatory povedeniya lichnosti: Nekotorye voprosy metodologii i teorii. / E. M. Pen'kov. M.: Mysl', 1972. 198 s.
 8. Ruchka A. A. Sotsial'nye tsennosti i normy. / A. A. Ruchka. Kiev: Naukova dumka, 1976. 152 s.
 9. Urvantsev B. A. Poryadok i normy. / B. A. Urvantsev. M.: Izdatel'stvo standartov, 1991. 240 s.

Котик И.А. Социальные границы и надежная аутентичность личности.

В статье на основе теоретического анализа освещается проблема социальных норм и нормативной регуляции человеческой деятельности и особенности их взаимодействия с аутентичностью личности. Раскрывается специфика надежной аутентичности личности, способность к прогнозируемому поведению, связанному с реализацией социальных отношений в соответствии с общественными нормами и идеалами, а также собственным ответственным выбором.

Ключевые слова: диалогическое взаимодействие, надежная аутентичность личности, нормативная регуляция деятельности, социальные границы, социальные нормы, совместная деятельность.

Kotyk I. Social boundaries and reliable authenticity of the individual

On the basis of theoretical analysis highlights the problem of social norms and normative regulation of human activities and characteristics of their interaction with the authenticity of the person. Specificity reliable authenticity of personality, ability to predictable behaviors related to the implementation of social relations in accordance with social norms and ideals, as well as their own responsible choice.

The results of theoretical analysis developed provisions on the nature and content of reliable identity authentication as integral psychological formation, the unity motivational, random, cognitive components, the prevalence of normativity and sensitivity that are manifested in behavior and personality based on a symptom of mental and physical well-being; the system of psychological support as an integrated set of estimated somehow organized-regulatory behavior optimization specialist accordance with the set requirements and professional standards Convention, with its own structure, algorithm performance, laws, mechanisms, principles that form in its entirety holistic concept; on the need to optimize the process of psychological ensure reliable identity authentication through reasonably applied evaluation strategies and tactics, and constant analysis of the effectiveness of the implemented activities; uncovered significant aspects of the theory of the nature and content of reliable identity authentication, the concept of psychological support and optimization process, reducing conflicts between the existing problem and theoretical psychological knowledge about it;

based on the specifics of the psychological mechanisms of regulation of behavior provide reliable authentication compared to professional and / or functional authenticity robust personality.

Reliable genuine personality realized through psychological mechanisms related to the diagnosis of external and internal reality. Internal factor secure authentication is a professional diagnosis of reality as a basic mechanism of mental activity. Its effectiveness depends on the authenticity, social maturity, adequacy and sufficiency of individual professional, critical factors of professional conduct, risk of mental and physical well-being. External factor reliable identity authentication process to ensure it is a mechanism for continuous assessment of critically important in terms of professional activity risk behavior. With its focus on optimizing estimated regulatory compliance, secure identity authentication requirements established and accepted norms, the outer ring mechanism for continuous assessment psychological mechanism in the inner ring of continuous assessment, which serves more power Super-Ego, which leads to the actualization of subject-activity reflexive regulation of professional conduct in line with the established requirements of reliable authentication.

Keywords: *dialogic interaction, reliable authenticity of the individual, a normative regulation of activities, social boundaries, social norms, joint activity.*